

Η ΑΙΡΕΣΗ ΕΧΘΡΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ

1. Τά χαρακτηριστικά τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα

Ὁ πνευματικός ἀγώνας εἶναι ἡ συνεχής, ἰσόβια καί εἰλικρινής προσπάθεια τοῦ Χριστιανοῦ νά ἑναρμονήσῃ τήν ζωή του καί τό θέλημά του μέ τούς νόμους καί τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Στόχος τοῦ πνευματικοῦ ἀγώνα εἶναι ἡ ἐν Χριστῷ σωτηρία. Ἡ προσπάθεια αὕτη εἶναι - καί πρέπει νά εἶναι - μιά ἐλεύθερη προσωπική ἐπιλογή, πού ἀποδέχεται τό ἔργο τοῦ Θεοῦ γιά τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Τόν δρόμο τῆς σωτηρίας τόν ὑποδεικνύει ὁ Θεός διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀποδοχή ὁμως τῆς παρέμβασης τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ στήν προσωπική μας ζωή καί ἄρα ἡ προσφορά τῆς Χάριτός Του στόν πνευματικό μας ἀγώνα εἶναι ὑπόθεση τῆς δικῆς μας προαίρεσης. Ἔτσι, ἡ ἐπιτυχία τῆς σωτηρίας εἶναι τελικά ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας τῆς ἀνθρώπινης προαίρεσης καί τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἀγωνιστής Χριστιανός εἰσέρχεται στόν πνευματικό στίβο μέ τό ἅγιο Βάπτισμα. Ὅμως τό ἔπαθλο ἀναμένει τόν Χριστιανό στό τέλος τῆς ἐπίγειας ζωῆς του. Τότε ἡ «ἐν ἡμῖν ἐλπίς» (Α΄ Πέτρ. ε΄ 15), δηλαδή ἡ σωτηρία ὡς δωρεά τοῦ Χριστοῦ στόν πιστό, θά εἶναι ὁ «στέφανος τῆς ζωῆς».

Σ' αὕτη τήν δυνατότητα, πού ἀποκτᾷ ὁ πιστός στόν πνευματικό του ἀγώνα μέ τό ἅγιο Βάπτισμα, οὐδέποτε ἐγκαταλείπεται ἀπό τόν Θεό, ἐκτός ἐάν ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, ἐσφαλμένα, θεωρήσῃ τόν ἑαυτό του αὐτάρκη καί ἰκανό νά νικήσῃ τό κακό καί τήν ἁμαρτία καί αὐτονομηθεῖ ἀπό τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ. Ἡ αὐτονόμηση αὕτη τοῦ πιστοῦ ἀπό τήν δύναμη καί τήν Χάριν τοῦ Χριστοῦ τόν καθιστᾷ εὐκολο στόχο τοῦ Διαβόλου, ὁ ὁποῖος τότε προκαλεῖ μέ ἀναίδεια τόν πιστό, ὑπολογίζοντας στήν κακή χρήση τῆς ἐλευθερίας του.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος μᾶς ἐπισημαίνει τόν κίνδυνο ἀπό τήν τυχόν ἀπομάκρυνσή μας ἀπό τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ. Τότε, μᾶς λέει, ὁ πιστός διατρέχει τόν κίνδυνο νά πέσει θῦμα στίς παγίδες καί στά τεχνάσματα τοῦ Σατανᾶ, διότι «ὁ ἀντίπαλος καί κατηγορός μας διάβολος σάν λιοντάρι πού βρυχᾶται

περπατᾶ μέ μανία καί ζητᾶ ποιόν θά καταπιῆ» (Α΄ Πέτρ. ε΄ 6). Γι' αὐτό, ὑποδεικνύοντάς μας τόν τρόπο κατατροπώσεως τοῦ Σατανᾶ, μᾶς συμβουλεύει: «Ταπεινωθεῖτε λοιπόν κάτω ἀπό τό δυνατό χέρι τοῦ Θεοῦ... γίνετε ἄγρυπνοι καί προσεκτικοί... ἀντισταθῆτε στόν ἀντίπαλό σας αὐτόν στηριγμένοι ἀκλόνητα στήν πίστη... καί ὁ Θεός... θά σᾶς στηρίξει, θά σᾶς ἐνδυναμώσει, θά σᾶς θεμελιώσει» (Α΄ Πέτρ. ε΄ 6-10).

Εἶναι αὐτό πού εἶπαμε πιό πάνω ὅτι ὁ Θεός οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τόν πιστό στόν πνευματικό του ἀγώνα. Ὁ πνευματικός ἀγώνας εἶναι μιά πνευματική παλαίστρα, μέσα στήν ὁποία ὁ πιστός, χωρίς τήν πανοπλία τοῦ Θεοῦ, δέν εἶναι δυνατόν νά ἀντιμετωπίσει νικηφόρα τόν ἀντίπαλο. Καί ἡ πάλη «δέν εἶναι πρός αἷμα καί σάρκα (σάν τήν δική μας) ἀλλά ἡ πάλη εἶναι μέ τίς ἀρχές, μέ τίς ἐξουσίες, μέ τά διαβολικά αὐτά τάγματα... μέ τά πνευματικά ὄντα πού εἶναι γεμάτα πονηριά καί κατοικοῦν ἀνάμεσα στή γῆ καί στόν οὐρανό» (Ἐφεσ. στί 12). Γι' αὐτό χρειάζεται ἡ πνευματική «πανοπλία τοῦ Θεοῦ». Γι' αὐτό καλούμαστε νά εἴμαστε ἄγρυπνοι.

Λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Ὅπως ἀκριβῶς δηλαδή οἱ πειραταί τῆς θαλάσσης, ὅταν ἴδουν ὅτι ἓνα πλοῖον εἶναι γεμᾶτον ἀπό πλούσιον φορτίον καί μεταφέρει ἀμύθητον πλοῦτον, τότε κατ' ἐξοχήν δεικνύουν τήν ἐπιβουλήν των, ὥστε νά βυθίσουν ὀλόκληρον τό φορτίον καί νά ἀφήσουν γυμνοῦς καί ἐρήμους τούς πλέοντας, κατά τόν ἴδιον τρόπον καί ὁ Διάβολος, ὅταν ἰδῆ ὅτι ὑπάρχει πνευματικός πλοῦτος καί ζέουσα προθυμία καί σκέψεις ἄγρυπνος, δαγκώνεται καί τρίζει τούς ὀδόντας του καί ὡς πειρατής χρησιμοποιεῖ μύρια τεχνάσματα, ὥστε νά εὔρη κάποια μικράν εἴσοδον διά νά μᾶς καταστήσῃ γυμνοῦς καί ἐρήμους καί νά καταστρέψῃ ὀλόκληρον τόν πνευματικόν μας πλοῦτον»¹.

Καί πρέπει νά γνωρίζουμε ὅτι ὁ Διάβολος ἔχει δύο τρόπους γιά νά μᾶς ἐξαπατήσῃ καί νά μᾶς παρασύρῃ: τήν **ἁμαρτία** καί τήν **αἵρεση**. Καί οἱ δύο αὐτοί τρόποι μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπό τήν Χάρι τοῦ Χριστοῦ καί ἰδιαίτερα ὁ δεύτερος. Ὁ Διάβολος καί

¹ Παράθεση ἀπό π. Αντ. Ἀλεβιζοπούλου, Τό νόημα τῆς ζωῆς στό φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας, σ. 130.

στis δύο περιπτώσεις στοχεύει και υπολογίζει στην προαίρεσή μας και στην κακή χρήση της ελευθερίας μας. Οικοδομεῖ πάνω σ' αυτό που χαρακτηρίζει και γεννᾷ και τίς δύο αυτές καταστάσεις: δηλαδή στον ἐγωισμό μας. Όταν ἐγωϊστικά ἀπορρίπτομε τόν νόμο τοῦ Θεοῦ και ἀκολουθοῦμε τό δικό μας θέλημα, ἀπορρίπτοντας ἐγωϊστικά τήν ἀποκεκαλυμμένη Ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, ἀντικαθιστώντας την μέ δικές μας ἐσφαλμένες και νόθες πεποιθήσεις ἢ ἐρμηνεῖες.

Ὁ Διάβολος γνωρίζει ὅτι εὐκόλα μπορεῖ νά ἐξαπατήσει τόν ἄνθρωπο. Ἀφ' ἑνός, προσφέροντάς μας θελκτικές γήινες ἀπολαύσεις, ἐκμεταλλευόμενος τά πάθη και τίς ἀδυναμίες μας (στήν περίπτωση τῆς ἁμαρτίας), μᾶς ἀπομακρύνει ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ και, ἀφ' ἑτέρου, ἐκμεταλλευόμενος τίς ἐλλείψεις μας ἢ τήν ἄγνοιά μας στά θέματα τῆς πίστεως, ἐνσπείρει στis ψυχές τῶν ἀνθρώπων τήν ἀμφιβολία, τήν κακοδοξία, τήν αἴρεση, τήν ἄρνηση. Γι' αὐτό ὁ Κύριος τόν χαρακτηρίζει ὡς «ἀνθρωποκτόνον ἀπ' ἀρχῆς» και «ψεύστην» διότι «λαλεῖ τό ψεῦδος» και «οὐκ ἐστίν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ» (Ἰωάν. η', 44).

Στήν πρώτη περίπτωση, στήν διάπραξη δηλαδή τῆς ἁμαρτίας, ὁ ἄνθρωπος παραμερίζει τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ –πολλές φορές ἐνσυνείδητα– και, καταχρώμενος τῶν αἰσθήσεων του, ζεῖ κινούμενος ἀπό τά πάθη και τίς κακές ἐπιθυμίες του, ἄρνούμενος νά ἀναλάβει ἀγῶνα κατά τοῦ κακοῦ ἑαυτοῦ του και νά συμμορφωθεῖ πρὸς τίς ἠθικές ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Ὁ πνευματικός ἀγῶνας μας, στήν περίπτωση αὐτή, εἶναι ἀγῶνας κατά τῆς ἁμαρτίας, ἢ ὁποία καταπολεμεῖται μέ τήν ταπείνωση, τήν ἀναγνώριση τῆς ἁμαρτωλότητάς μας και τήν μετάνοια.

Στήν δεύτερη περίπτωση, δηλαδή στήν αἴρεση – πού εἶναι και σοβαρώτερη πτώση– ὁ Σατανᾶς πλανᾷ τόν ἄνθρωπο ὑπουλα, ἀφοῦ τόν πείσει νά πιστέψει ἐγωϊστικά, ὅτι ἡ ἀλήθεια δέν εἶναι αὐτή πού ἐπί 20 αἰῶνες διεφύλαξε και διδάσκει ἀναλλοίωτη και ἀλώβητη ἡ ἱστορική Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἐρμηνεύοντας θεόπνευστα και αὐθεντικά τήν Ἁγία Γραφή, ἀλλά ἐκείνη πού ἄλλοι πλανεμένοι «ψευδοδιδάσκαλοι» τοῦ προσφέρουν ἢ οἱ δικές του αὐθαίρετες ἐρμηνεῖες, πού ὑπόκεινται στήν δική του λογική.

Στόν πνευματικό αγώνα τοῦ πιστοῦ κατά τῆς ἁμαρτίας ἡ Ἐκκλησία τοῦ προσφέρει ἰσχυρά ὄπλα, γιά νά ἀποφύγει τίς παγίδες τοῦ ἐχθροῦ, ἐάν βεβαίως αὐτός θελήσει νά τά χρησιμοποιήσει.

Τά τραύματα καί τά σφάλματα βρίσκουν τήν θεραπεία τους στήν μετάνοια, ἡ ὁποία ἐκδηλώνεται μέ τήν πραγματική ταπείνωση, καί στό Ποτήριον τῆς Ζωῆς, ὅπου «τό Αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπό πάσης ἁμαρτίας» (Α΄ Ἰωάν. α΄ 7). Στίς αἰρέσεις ὁ ἁμαρτωλός δέν μπορεῖ νά ἔχει τέτοια εὐεργεσία, ἀφοῦ αὐτές δέν ἔχουν τά Μυστήρια, μέσῳ τῶν ὁποίων νά χορηγεῖται ἡ Χάρι τοῦ Θεοῦ, καί μάλιστα δέν πιστεύουν ὅτι ὁ Ἄρτος καί ὁ Οἶνος στήν Θεία Εὐχαριστία εἶναι πραγματικά Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ. Μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ὁμως, ὅπου τά Ἱερά Μυστήρια τελοῦνται ἔγκυρα διά τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς (δηλαδή τῆς γνησίας Τερωσύνης), ἔχει ὁ πιστός ἐγγυημένη τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν του καί «ζωήν τήν αἰώνιον».

Τί γίνεται ὁμως ὅταν κάποιος ἀποκοπεῖ ἀπό τήν Ἐκκλησία καί πέσει στήν αἵρεση, ὅπου οὔτε ἡ «ἄπαξ παραδοθεῖσα πίστις τοῖς ἀγίοις» (Ἰούδα, 3) διαφυλάττεται, οὔτε πίστη σέ πραγματικό Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ ὑπάρχει, ἀλλά γίνεται λόγος μόνο γιά «σύμβολα»; Ὅταν κάποιος πέσει στήν αἵρεση θέτει τόν ἑαυτό του ἐκτός τῆς Ἀληθινῆς Ἐκκλησίας καί ἄρα ἐκτός τῆς σωτηρίας. Οὐσιαστικά, καταργεῖ τήν Ἐκκλησία. Ἡ αἵρεση, λέει ὁ Μ. Ἀθανάσιος, «δέν ἔχει καμμιά ἐπικοινωνία καί σχέση μέ τήν Ἐκκλησία καί εἶναι ξένη τῶν οὐρανῶν, δέν ἔχει καμμιά σχέση μέ τόν θεό καί τή βασιλεία Του»².

Τότε ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ πλέον νά ἔχει τήν βεβαιότητα ὅτι ὁ πνευματικός του αγώνας, γίνεται μέ τόν ὀρθό τρόπο καί ὅτι βρίσκεται στόν σωστό δρόμο. Γιατί ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί αὐτή εἶναι ἡ μόνη «ὁδός τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ» (Ματθ. κβ΄ 16) «ἡ ἀπάγουσα εἰς τήν ζωήν» (Ματθ. ζ΄ 14).

Ὅλα αὐτά σημαίνουν ὅτι ὁ πιστός πρέπει νά ἐγκαταλείψει τήν αὐτονομία του, νά συναισθανθεῖ τήν μηδαμινότητά του καί νά ἐμπιστευθεῖ τόν ἑαυτό του στό ἔλεος, στήν φιλανθρωπία καί στήν ἀγάπη τοῦ

² Παράθεση ἀπό Ἀρχιμ. Χρυσ. Μαϊδώνη, Ἐκκλησία καί αἵρεσις, σ. 71.

Χριστοῦ. Νά παραδοθεῖ δηλαδή ὀλοκληρωτικά στόν Χριστό μέ τό σῶμα του καί μέ τήν ψυχή του. Νά στηριχθεῖ στήν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία εἶναι ὁ Ἰδιος «ὁ Χριστός παρατεινόμενος εἰς τούς αἰῶνας», Αὐτή πού, κατά τόν Ἀπ. Παῦλο, εἶναι «στῦλος καί ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας» (Α΄ Τιμ. γ΄15). Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ ἀγωνιζόμενος μέσα στήν Ἐκκλησία πιστός «χριστοποιεῖται» καί αὐτό εἶναι ἡ σωτηρία του. Εἶναι δηλαδή ὑπόθεση μετοχῆς στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Αὐτή εἶναι ἡ οὐσία τοῦ πραγματικοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνα. Ἐνός ἀγῶνα διπλοῦ, κατά τῆς ἀμαρτίας καί τῆς πλάνης, πού περνᾷ μέσα ἀπό τήν κάθαρση τοῦ πνεύματος καί τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἀπό κάθε ἠθικό ρύπο, ὁ ὁποῖος ἀμαυρώνει τήν ὑπόστασή του καί, διερχόμενος διά τοῦ φωτισμοῦ, στολίζεται μέ οὐράνιες ἀρετές, γιά νά φθάσει στήν θέωση³. Ἐκεῖ θά συναντήσῃ τόν Ἰδιο τόν Θεό Πατέρα, τόν «Μεγάλο ἐπίσημο τῆς ζωῆς μας».

Ὅσοι εἶναι τοῦ Χριστοῦ «αἶροντες τόν σταυρόν αὐτῶν καί ἀκολουθοῦντες» τόν Ἰησοῦν Χριστόν, λέει ὁ Ἀπ. Παῦλος, «τήν σάρκα ἐσταύρωσαν σύν τοῖς παθήμασι καί ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ. ε΄ 24). Μέ τόν τρόπο αὐτό, ὁ ἀγωνιζόμενος Χριστιανός, ἔχει δώσει τήν δική του συγκατάθεση στήν Χάρι τοῦ Κυρίου καί μπορεῖ νά ἐλπίζει στό ἔλεος καί τήν φιλανθρωπία τοῦ Χριστοῦ.

Γιά νά γίνουν ὅμως ὅλα αὐτά ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά βρίσκεται μέσα στήν Κιβωτό τῆς σωτηρίας, πού εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Κι ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι πού ὁ Διάβολος τοποθετεῖ τίς παγίδες τῆς πλάνης καί τῆς αἵρεσης, γιά νά στερήσει τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν μόνη δυνατότητα τῆς σωτηρίας του. Ἄν ἐπιτύχει νά βγάλῃ τόν Χριστιανό ἀπό τήν Ἐκκλησία, τότε τοῦ στερεῖ τά μέσα τῆς σωτηρίας του. Τοῦ στερεῖ τήν Χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού ἔλαβε ὁ πιστός διά τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, καί τό ἀνανεώνει διά τῶν Τερῶν Μυστηρίων. Τοῦ ἀλλοιώνει τό πρόσωπο τοῦ Ἰδιοῦ τοῦ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τόν βάζει σ' ἕνα δρόμο στραβό, πού δέν ὁγεῖ στήν σωτηρία, ἀλλά στήν ἀπώλεια.

³ Βλ. Α. Θεοδώρου, Ἡ οὐσία τῆς Ὁρθοδοξίας, σ. 374.

Ἐπειδή ὁ Διάβολος δέν μπορεῖ νά πολεμήσει καί νά κλονίσει τήν Ἐκκλησία, ἀφοῦ, κατά τόν ἀδιάψευστο λόγο τοῦ Κυρίου μας «*πῦλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς*» (Ματθ. 13: 18), βάλλει κατά τῶν Χριστιανῶν, ὄχι μόνο κατά τῶν ἀδυνάτων πνευματικά, ἀλλά καί κατά τῶν περισσότερο ἀγωνιζομένων, ὑπολογίζοντας στήν ἀνθρώπινη ἀδυναμία τους καί στό τρεπτό καί ὀλισθηρό τῆς φύσεώς τους. Ἔτσι, ἂν βρεῖ ἀφύλακτες τίς πόρτες τῆς ψυχῆς μας καί ἄδειες τίς ἀποθήκες τῆς γνώσης μας γιά τό τί ἀκριβῶς πιστεύομε ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, τότε ἐπιχειρεῖ νά μᾶς παρασύρει στήν αἵρεση, ὀδηγώντας μας ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή στήν ἀπώλεια.

Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο κατά τόν πνευματικό ἀγῶνα μας νά καταρτιζόμαστε στήν πίστη μας, μελετώντας συστηματικά τόν Λόγο τοῦ Θεοῦ, ὥστε νά εἶμαστε ἔτοιμοι «*νά δώσουμε λόγον περί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος*» μπροστά σέ κάθε πρόκληση καί αἰρετική ἐπιβουλή. Σέ ἀντίθετη περίπτωση, λόγω τῆς ἀγνοίας μας, εἶναι πιθανόν νά ἐκλάβουμε τήν πλάνη ὡς ἀλήθεια καί τό ψεῦδος ὡς Εὐαγγελική διδασκαλία. Θά ἔλεγα, ὅτι εἶναι σχεδόν ἀδύνατο νά πέσει κανεῖς στήν πλάνη ἐάν γνωρίζει καλά ποιά εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας καί ποιά ἀκριβῶς εἶναι ἡ διδασκαλία της. Ἐπιτρέψτε μου, μετὰ ἀπό 35 περίπου χρόνια ἐμπειρίας στόν ποιμαντικό τομέα τῆς ἀντιμετώπισεως τῶν αἱρέσεων, νά ἔχω τήν γνώμη, ὅτι κύρια αἰτία πού Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί πέφτουν στά δίκτυα τῆς πλάνης εἶναι ἡ ἀγνοία τῆς Πίστεώς μας. Κι αὐτή ἡ αἰτία μπορεῖ νά ἐκλείψει μέ τήν μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τήν γνώση δηλαδή τῆς Πίστεώς μας.

Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, εἶναι πρόδηλο, ὅτι γιά νά νικήσει κανεῖς τόν ἐχθρό –τόν ὁποιοδήποτε ἐχθρό– πρέπει νά γνωρίζει τήν δύναμή του καί τίς μεθόδους του. Ἔτσι, καί στήν περίπτωση τῶν αἱρέσεων πρέπει νά γνωρίζει ὁ Ὁρθόδοξος Χριστιανός μέ «*ποιούς ἔχομε νά τά βάλουμε*». Γι' αὐτό, γιά τήν ὀλοκλήρωση τῆς καταρτίσεώς μας στήν Πίστη, ὡς συμπληρωματικό ἐφόδιο τοῦ Ὁρθόδοξου Χριστιανοῦ γιά τήν προφύλαξή του ἀπό τήν σύγχρονη πλάνη καί τήν αἵρεση, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ πληροφόρησή του πάνω στά κύρια χαρακτηριστικά της καί τίς μεθόδους πού αὐτή μηχανεύεται. Αὐτά ἀκριβῶς τά χαρακτη-ριστικά θά δοῦμε στήν συνέχεια.

2. Η αίρεση έχθρός του πνευματικού αγώνα

Πρωτίστως, θά ήθελα νά επισημάνω ότι οι **αίρέσεις** και τά **σχίσματα** συνοδεύουν τήν πορεία τῆς ιστορικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀπό τά πρῶτα βήματά της. Ὑπῆρξαν μάλιστα ἕνα ἀπό τά κύρια αἷτια τῆς σύγκλησης τοπικῶν και οἰκουμενικῶν συνόδων, οἱ ὁποῖες κατοχύρωσαν μέ ὄρους τήν Ὁρθή Πίστη, και συγχρόνως ἀπετέλεσαν τήν πρόκληση γιά τήν γόνιμη ἀνάπτυξη τῆς πατερικῆς (και εἰδικότερα τῆς ἀπολογητικῆς) θεολογίας.

Τό φαινόμενο ὁμως τῆς σύγχρονης πλάνης και τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων διαφέρει τόσο στήν ἔκταση ὅσο και στά χαρακτηριστικά. **Οἱ παλαιότερες αἱρέσεις**, μία ἢ ἐλάχιστες σέ κάθε ἐποχή, ἐμφανίζονταν ὡς θεολογικές, δογματικές ἢ ἐκκλησιολογικές διαφοροποιήσεις και παρεκκλίσεις ἀπό τό δόγμα και τό πολίτευμα, τῆς ιστορικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἦταν γνωστή ἢ ταυτότητά τους και οἱ ἴδιες δέν ἐκρυπταν τό ἀληθινό τους πρόσωπο. Ἡ Ἐκκλησία ἐντόπιζε, ἀπομόνωνε και καταπολεμοῦσε τήν αἵρεση, διεξάγοντας ἕνα θεολογικό ἀγῶνα, πολλές φορές διαλεγόμενη μέ τόν ἴδιο τόν αἰρετικό.

Οἱ νεοφανεῖς αἱρέσεις εἶναι πολυάριθμες, πολύμορφες και πολυώνυμες και δραστηριοποιοῦνται κάτω ἀπό ποικίλα προσπεῖα. Δέν εἶναι μόνον αἱρέσεις, ὑπό τήν ἐκκλησιολογική ἔννοια, ἀλλά και παραθρησκευεῖες, μέ ἔντονο συγκρητιστικό και ἀποκρυφιστικό χαρακτήρα. Ἀριθμοῦν ἑκατοντάδες μέ αὐξανόμενο ρυθμό. Στήν Πατρίδα μας ἔχουν καταγραφεῖ περισσότερες ἀπό 120 χριστιανικές αἱρέσεις και παραχριστιανικές ὁμάδες και 450 περίπου παραθρη-σκευτικές ὁμάδες, μέ αὐξανόμενο ρυθμό.

Οἱ νεοφανεῖς αἱρέσεις συμπεριφέρονται ὑποκριτικά και δέν ἐκδηλώνονται ὅλες ἐχθρικά πρὸς τήν Ὁρθόδοξη Πίστη ἢ δέν ἀπορρίπτουν φανερά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία και τήν Ὁρθόδοξη ιδιότητα. Τῆς προσθέτουν ὁμως κακοδιδασκαλίες ἀσυμβίβαστες οὐσιαστικά μέ τήν Ὁρθόδοξη Πίστη, ιδιαίτερα ὡς πρὸς τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ και τήν «φκιασιδώνουν» ἔτσι, πού στήν οὐσία δέν εἶναι πιά

Χριστιανική, όπως αυτή καταγράφηκε μέσα στα Τερά κείμενα της Καινής Διαθήκης.

Χρησιμοποιούν συχνά παραπλανητικούς τίτλους, προσωπεΐα και όρολογίες όρθόδοξης. Μέ τον τρόπο αυτό δημιουργείται έντονη σύγχυση στό Όρθόδοξο Πλήρωμα και έπιτυγχάνεται εύκολότερα ό προσηλυτισμός, καθόσον δέν γίνονται εύκολα άντιληπτές και φανερές οι αίρετικές διδασκαλίες τους. Η σύγχυση έντείνεται από τό γεγονός ότι υπάρχει μία άτέλειωτη ποικιλία τίτλων μέ χαρακτηριστι-κά χριστιανικά, ψευδοχριστιανικά, άκόμη και δῆθεν Όρθόδοξα, χιλιαστικά και γενικώς έσχατολογικά, νεογνωστικά, φιλοσοφικά, πολιτιστικά, άποκρυφιστικά, γκουρουΐστικά, ίνδουΐστικά και βουδιστικά, πνευματιστικά και παραψυχολογικά, ούφολογικά, νεοσατανιστικά και νεοπαγανιστικά, αλλά και έπιστημονικοφανή, όπως, ίνστιτούτα ψυχολογίας ή ψυχοθεραπείας ή ανάπτυξης τοϋ νοϋ, και, τέλος, πολεμικῶν τεχνῶν, έναλλακτικῶν θεραπειῶν κ.ά. Υπάρχει, δηλαδή προσφορά για όλα τά "γοϋστα" τοϋ σύγχρονου άνθρώπου. Ό μακαριστός π. Άντώνιος Άλεβιζόπουλος, ό πρωτεργάτης αυτός και σύγχρονος άπολογητής στόν νευραλγικό τομέα της όρθης άντιμετώπισης τοϋ προβλήματος τῶν νεοφανῶν αίρέσεων, έκανε λόγο για "*ύπεραγορά θρησκείας*".

Προτοϋ προχωρήσουμε όμως είναι άνάγκη νά έπισημάνουμε ότι τίς σύγχρονες-νεοφανεΐς αίρέσεις τίς κατατάσσομε σέ δύο μεγάλες κατηγορίες: Στήν μία κατηγορία έντάσσονται οι ομάδες έκεΐνες πού έχουν χριστιανικά ή ψευδοχριστιανικά χαρακτηριστικά και είναι οι **κατά κυριολεξίαν αίρέσεις**. Στήν δεϋτερη έντάσσονται έκεΐνες οι ομάδες πού διαφοροποιούνται ούσιαστικά από τήν χριστιανική πίστη, αλλά και τήν διδασκαλία τῶν μονοθειστικῶν θρησκειῶν, ένίοτε και τῶν θρησκειῶν της Άνατολής από τίς όποιες κυρίως προέρχονται. Οι ομάδες αυτές χαρακτηρίζονται ως **παράθρησκευτικές ομάδες** (διεθνῶς σέκτες ή λατρεΐες - cults), και έντάσσονται στό παγκόσμιο συγκρητιστικό ρεϋμα της "Νέας Έποχης", τό όποιο, ως γνωστό, έπαγγέλλεται τήν έγκαθίδρυση μιᾶς "Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας". Στίς ομάδες αυτές έπιδιώκεται νά σχετικοποιηθεΐ ή Χριστιανική Άλήθεια, ώστε νά καταντήσει μία από

τίς πολλές "άτραπούς" -μονοπάτια τῆς "Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας". Δέν εἶναι δέ σπάνιο ὅπαδοί τῶν ομάδων αὐτῶν νά βρίσκονται στήν παράλογη κατάσταση νά δηλώνουν πιστοί Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί καί συγχρόνως ὅπαδοί ἑνός γκουρού, δηλαδή ἑνός ζῶντος δασκάλου, "μεσσία"- "ὑδροχοϊκοῦ χριστοῦ".

Συνοπτικά, μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι καί οἱ δύο κατηγορίες τῆς σύγχρονης πλάνης (αἰρέσεις καί παραθρησκεῖες -σέκτες), καίτοι διαφοροποιοῦνται ριζικά μεταξύ τους ὡς πρός τήν προέλευση καί τήν διδασκαλία, ἔχουν ὡς κοινό χαρακτηριστικό τους, ὅτι εἶναι ὀλοκλη-ρωτικές ομάδες "χειρισμοῦ τοῦ νοῦ" τοῦ ἀνθρώπου, τόν καθιστοῦν ὑποχείριό τους καί τόν ὀδηγοῦν (μέ διάφορους μηχανισμούς καταστο-λῆς καί ἄσκησης ψυχολογικῆς βίας) ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας καί σέ μιά συμπεριφορά ἐπικίνδυνη γιά τόν ἑαυτό του καί γιά τό κοινωνικό σύνολο.

3. Εἰδικά χαρακτηριστικά τῶν νεοφανῶν αἰρέσεων

α. Μιλώντας, πρῶτον, γιά τίς χριστιανικές αἰ-ρέσεις καί τίς παραχριστιανικές ομάδες, πρέπει νά ποῦμε ὅτι εἶναι ομάδες μέ πολλές καί σοβαρές ἀπο-κλίσεις καί διαφοροποιήσεις ἀπό τήν Χριστιανική Ἀλήθεια καί τήν ἱστορική ἀρχέγονη Ἐκκλησία, πού ἱδρυσε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Πρόκειται συνήθως γιά διδασκαλίες ἢ ὀργανωμένες ομάδες πού πιστεύουν στόν Ἰησοῦν Χριστόν, ἢ τουλάχιστον ὀμιλοῦν γι' Αὐτόν. Εἶναι δηλαδή ομάδες πού κινοῦνται ἐντός τοῦ χριστιανικοῦ χώρου. Μερικές ἀπ'αὐτές ἔχουν ἀπωλέ-σει κάθε χριστιανικό χαρακτηριστικό στό "δόγμα" τους ἢ στό πολίτευμά τους, ὅπως εἶναι οἱ "Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά", οἱ Μορμόνοι, οἱ Ἀντιβεντιστές κ.ἄ., καί γι' αὐτό τίς χαρακτηρίζομε ὡς παραχριστιανικές ομάδες.

Κύριο χαρακτηριστικό τῶν ομάδων αὐτῶν, εἶναι ἡ μικρή ἱστορική πορεία τους, πού δέν ἔχει καμία σχέση καί σύνδεση μέ τήν ἱστορική Ἐκκλησία πού ἱδρυσε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, οὔτε στήν πίστη, οὔτε στήν λατρεία, πολύ περισσότερο στήν "ἀποστολική διαδοχή". Ἡ ἱστορία τους ξεκινᾷ ἀύθαιρετα καί ξα-φνικά, μόλις μερικές δεκαετίες πρίν, ὅπως, φερειπεῖν, τῶν Ἑλλήνων Νεοπεντηκοστιανῶν στή δεκαετία τοῦ 1960 καί ἄλλων στή δεκαετία τοῦ 1920.

Άλλες ομάδες έχουν ζωή 100 ή τό πολύ 130 έτων, όπως ή έταιρία "Σκοπιά" των "Μαρτύρων του Τεχωβᾶ.

Άλλο χαρακτηριστικό των αίρέσεων -πού ίσχύει και για τίς παραθρησκευτικές ομάδες- είναι οί φονταμενταλιστικές διδασκαλίες τους, ή σκληρή συμπεριφορά τους πρός τούς έξω από τήν αίρεση και ή αύστηρότητα στην πειθαρχία των όπαδών, ή όποία ένίστε παίρνει χαρακτηήρα άπειλής. Άκόμη, οί αίρέσεις χαρακτηρίζονται για τίς έντονες έσχατολογικές διδασκαλίες τους και τίς δηθεν προφητικές προβλέψεις τους, για τίς όποιες συνεχώς διαψεύδονται. Οί συνεχείς άναγγελίες του τέλους του κόσμου («συστήματος» κατά τούς Χιλιαστές) και ή άπειλή του Άντιχρίστου ή ή ύπόσχεση της λεγομένης "άρπαγής" (κατά τούς Πεντηκοστιανούς), ολοκληρώνουν τήν μέθοδο του έκφοβισμού και της καταπίεσης της ανθρώπινης προσωπικότητας και της στήρησης βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων στους όπαδούς τους. Και είναι αυτές άκριβώς οί ομάδες πού, όταν καταγγελθοϋν, διαμαρτύρονται ότι καταπατοϋνται τάχα τά ανθρώπινα δικαιώματά τους και ή θρησκευτική έλευθερία τους.

β. Μιλώντας τώρα για τίς παραθρησκευτικές ομάδες (σέκτες), πρέπει νά πούμε ότι πρόκειται για διδασκαλίες ή συγκροτημένες ομάδες ή όργανώσεις πού δέν έντάσσονται στον χριστιανικό χῶρο, άκόμη και όταν χρησιμοποιϋν χριστιανική όρολογία. Δέν πιστεύουν στον Χριστό, άκόμη και όταν χρησιμοποιϋν τον όρο "χριστός" και συνήθως δέν άνήκουν στις μονοθεϊστικές θρησκεϊες. Δέν πρόκειται για "γνωστές θρησκεϊες", όπως αυτές όρίζονται από τό Έλληνικό Σύνταγμα, δηλαδή θρησκεϊες πού έχουν φανερή διδασκαλία και λατρεία και δέν άπειλοϋν τήν δημόσια τάξη και τά χρηστά ήθη. Γι' αυτό και θεωροϋνται ως παραθρησκεϊες.

Βασικό χαρακτηριστικό των σεκτών είναι, άκόμη, ή ολοκληρω-τική δομή τους. Στην κορυφή της κάθε ομάδας ύπάρχει ένας άρχηγός, ό όποιος είναι περιβεβλημένος μέ θεϊκή άύθεντία, είτε αυτός όνομάζεται γκουροϋ ή θεϊκός διδάσκαλος, είτε μεσσίας (χριστός). Αύτός έχει άπόλυτη έξουσία πάνω σε όλες τίς πτυχές της προσωπι-κότητας του όπαδοϋ, μηδέ της καθαρά ιδιωτικής και προσωπικής ζωής του έξαιρουμένης. Υπάρχουν ομάδες πού καθορίζουν,

φερειπεῖν, ποιός ποιάν και πότε θά νυμφευθῆ (Ἐνωτικῆ Ἐκκλησία τοῦ Σάν Μιούνγκ Μούν). Ἄλλες πού ἐλέγχουν στενά τήν ζωή τῶν ὁπαδῶν τους ἢ πού ἀστυνομεύουν τήν προσωπική ζωή τῶν ἄλλων (Ἐκκλησία τῆς Σαηεντολογίας). Σχεδόν ὅλες ἀπαιτοῦν πλήρη ὑποταγή στόν ἀρχηγό, ἀποκοπή ἀπό τήν οἰκογένεια, τίς σπουδές, τό ἐπάγγελμα και τήν ἀφιέρωση στόν "σκοπό" τῆς ὀργάνωσης, πού ταυτίζεται δῆθεν μέ τήν "σωτηρία τοῦ κόσμου". Ἄλλες ἀπαιτοῦν ἔγγραφη παραχώρηση τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῶν ὁπαδῶν τους, και ἄλλες ἐνυπόγραφο-φή δήλωση παραίτησής τους ἀπό εὐθύνη τῆς ὀργάνωσης γιά τυχόν αὐτοκτονία τους (ἀπό ἀπελπισία;) μέσα στήν ὀργάνωση (Ἐκκλησία τῆς Σαηεντολογίας). Μερικές ὁμάδες φθάνουν μέχρι και τήν παρακο-λούθηση δημοσίων προσώπων (Ἐκκλησία τῆς Σαηεντολογίας) ἢ τήν λασπολογία και τήν τρομοκρατία θυμάτων και ἐπικριτῶν τους (Αὐτό ἔχει διαπιστωθεῖ και στήν Ἑλλάδα -παράδειγμα ἡ περίπτωση τοῦ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου και ὄχι μόνον- ἀλλά και διεθνῶς).

Δέν εἶναι λίγες ἐκεῖνες οἱ ὁμάδες πού ἐξευτελίζουν τήν προσω-πικότητα και τήν ἀξιοπρέπεια τῶν ὁπαδῶν τους, ἐκβιάζοντάς τους μέ ἐξομολογήσεις γραπτές ἢ μέ ὁμαδικά ὄργια και ἄλλες ταπεινωτικέ-ες πράξεις ἢ ὑποβάλλοντάς τους ἀποφάσεις αὐτοκτονίας (Ὡς ἐκθεση τῶν ὁπαδῶν σέ ἔμμεσο κίνδυνο αὐτοκτονίας πρέπει νά θεωρηθεῖ και ἡ ἀπαγόρευση μετάγγισης αἵματος, στούς "Μάρτυρες τοῦ Τεχωβᾶ"). Ἔχουν καταγραφεῖ διεθνῶς πολλές, δυστυχῶς, ὁμαδικές αὐτοκτονίες ὁπαδῶν, συνήθως κατ' ἐντολήν τῶν ἀρχηγῶν τους. [Σημειώνουμε ἐδῶ μερικές μόνον ἀπό τίς πολλές περιπτώσεις ὁμαδικῶν αὐτοκτονιῶν: Γουϊάνα - Τζίμ Τζόουνς 1978 (940 θύματα), Γουάκο Τέξας - Ντέηβιντ Κορές 1993 (85 θύματα), Ἑλβετία - Λύκ Ζιρέ 1995 (48 θύματα), Σόκο Ἀσαχάρα - Τόκιο 1995 (11 νεκροί, 5000 δηλητηριάσεις), Οὐράνια Πύλη 1997 (38 θύματα), Οὐγκάντα 1999 (980 θύματα), γιά νά ἀναφέρουμε μόνον τίς σημαντικώτερες. Καί φυσικά "τελετουργικές" ἀνθρωποθυσίες. Μερικές ἀπό τίς αὐτοκτονίες αὐτές ἔχουν διαδραματιστεῖ μέσα σέ ὁμάδες πού αὐτοχαρακτηρίζον-ται ὡς χριστιανικές].

Χαρακτηριστικό ἐπίσης τῶν ὁμάδων αὐτῶν εἶναι και ἡ προσφορά ποικίλων δελεασμάτων και ὑποσχέσε-

ων, ή ή διοργάνωση προγραμμάτων κοινωνικής προσφοράς, όπως ή άπεξάρτιση από τά ναρκωτικά, ή υπεράσπιση δήθεν τών άνθρωπίνων δικαιωμάτων, ή πυροπροστασία κ.ά., μέ στόχο τήν άπόκτηση κοινωνικής άναγνώρισης.

Εΐναι φανερό λοιπόν ότι, άπό τήν δραστηριότητα τών αίρετικών και παραθρησκευτικών ομάδων άπειλούνται μέ διάβρωση, όχι μόνο τό Όρθόδοξο φρόνημα, αλλά και όλοι οι τομεΐς τής κοινωνικής ζωής. Έτσι τό φαινόμενο τών νεοφανών αίρέσεων άποκτᾶ και χαρακτηήρα σοβαροῦ κοινωνικοῦ προβλήματος. Γι' αυτό διεθνεΐς Όργανισμοί, όπως τό Εϋρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αλλά και Κυβερνήσεις Χωρών τής Ένωμένης Εϋρώπης έχουν χαρακτηήσει πολλές άπ' αυτές τίς ομάδες ως «καταστροφικές λατρεΐες», μέ έγκληματική δραστηριότητα και έχουν λάβει μέτρα έναντίον τους. Για τήν Έκκλησία (πού αυτό κυρίως μάς ένδιαφέρει) δημιουργεΐται ένα σοβαρώτατο και σε συνεχή διόγκωση ποιμαντικό πρόβλημα, άπό τήν δραστηριότητα όλων αυτών τών νεοφανών αίρέσεων.

4. Η άπάντησή μας στην πρόκληση τών αίρέσεων

α) Τά χαρακτηριστικά τής Άληθινής Έκκλησίας

Ένώπιον αυτού τοῦ φαινομένου τών νεοφανών αίρέσεων, πού άπειλεΐ τήν Όρθόδοξη ταυτότητά μας, εΐναι άναγκαΐο κάθε Όρθόδοξος Χριστιανός νά εΐναι θωρακτισμένος κατάλληλα και νά γνωρίζει πρωτίστως ποιά εΐναι ή Όρθόδοξη Έκκλησία στην όποία άνήκει. Αύτή ή γνώση θά δώσει σε μάς τήν βεβαιότητα ότι άνήκουμε στην ιστορική Έκκλησία πού ίδρυσε ό Χριστός, μέ τήν δισχιλιετή της ζωή και ιστορία. Στην Έκκλησία πού σώζει τόν άνθρωπο. Αύτή θά εΐναι ή δική μας άπάντηση σε κάθε σύγχρονη αίρετική πρόκληση.

Και αύτή ή βεβαιότητα και άσφάλεια θά προέλθει άπό τήν διαπίστωση ότι, χωρίς τήν παραμικρή άμφιβολία, ή Όρθόδοξη Έκκλησία μας εΐναι ή μόνη πού διαθέτει τά χαρακτηριστικά τής Μίας και Άληθινής, τής γνησίας και ιστορικής Έκκλησίας, πού ίδρυσε ό Τησοῦς Χριστός. Διότι:

α) έχει τήν άδιαμφισβήτητη συνέχεια ύπάρξεως, ιστορίας και ζωής επί 2000 χρόνια, δηλαδή άπό τήν στιγμή τής ίδρύσεως Της. Συνδέεται άμεσα,

ἀναπόσπαστα καί διαχρονικά μέ τήν πρώτη Ἐκκλησία πού ἱδρυσε ὁ Χριστός καί μέ τούς Ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ.

β) Ἐγγύηση αὐτῆς τῆς ταυτίσεώς της μέ τήν Ἀποστολική Ἐκκλησία εἶναι καί ἡ ἀδιάκοπη μετάδοση τῆς γνησίας Ἱερωσύνης διά τῶν διαδόχων τῶν Ἀποστόλων, τῶν ἐπισκόπων, ἡ λεγόμενη "ἀποστολική διαδοχή". «Ἀποστολική Διαδοχή» δέν ἔχει καμμία ἀπό τίς χριστιανικές αἱρέσεις, πολλές ἀπό τίς ὁποῖες ἀπορρίπτουν τήν «εἰδική Ἱερωσύνη».

γ) Ἐχει γνησιότητα καί σταθερότητα διδασκαλίας καί πίστεως, διότι ἐδίδασκε πάντοτε, διδάσκει καί πιστεύει καί σήμερα ἀπολύτως ὅλα ὅσα διά μέσου τῶν 20 αἰώνων τῆς ἱστορίας της ἐδίδασκαν καί ἐπίστευαν οἱ θεόπνευστοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ. Ταυτίζεται μέ τούς ἀποστολικούς Πατέρες τῶν Α' καί Β' αἰώνων, Πολύκαρπο καί Ἰγνάτιο, Εἰρηναῖο καί Τουσιῖνο, καί στή συνέχεια μέ τούς διαδόχους ἐκείνων διά μέσου τῶν αἰώνων, Ἀθανάσιο, Κυρίλλους, Βασίλειο, Γρηγορίου, Χρυσόστομο, Δαμασκηνό, Φώτιο, Γρηγόριο Παλαμᾶ καί Νεκτάριο, τούς ὁποίους διαδέχθηκαν οἱ σύγχρονοι ποιμένες καί διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας μας.

Εἶναι, δηλαδή, ἡ Ἐκκλησία γιά τήν Ὅποια ὁ Κύριος εἶπε –καί ὑποσχέθηκε– ὅτι «*πύλαι ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς*» (Ματθ. ιστ' 18) καί ὅτι θά εἶναι πάντοτε μαζί της «*ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος*» (Ματθ. κη' 20), ὀδηγώντας Την εἰς «*πᾶσαν τήν ἀλήθειαν*» (Ἰω. ιστ' 13).

Καμμιά ἀπ' ὅλες τίς χριστιανικές καί παραχριστιανικές ομάδες καί αἱρέσεις δέν ἔχει ὅλα αὐτά τά χαρακτηριστικά τῆς γνήσιας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, γι' αὐτό καί δέν μπορεῖ νά διεκδικήσει γιά τόν ἑαυτό της τήν ταυτότητα τῆς γνησιότητας καί τῆς αὐθεντίας.

Αὐτή ἡ αὐτοσυνειδησία, στή συνάντησή μας μέ τήν αἵρεση, μᾶς ὀδηγεῖ στήν ἀπάντηση ὅτι ἀνήκομε στήν Ἀληθινή Ἐκκλησία, πού, παρέχει βεβαίαν τήν σωτηρίαν, καί δέν ἔχομε ἀνάγκη συμπληρωμά-των καί κακέκτυπων ὑποκατάστατων.

Ἀνάλογη θά εἶναι καί ἡ ἀπάντησή μας στήν πρόκληση τῆς παραθρησκείας. Κάθε διδασκαλία ἢ δοξασία ξένη πρός τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ (ὅπως

μετενσάρκωση, γιόγκα, διαλογισμός κ.λπ.) είναι αντιχριστιανική και έπομένως άπορριπτέα.

Παράλληλα όμως πρέπει να έπισημάνουμε ότι όλα αυτά φανερώνουν ότι ο άγώνας της Έκκλησίας του Χριστού σήμερα είναι πιο δύσκολος και πολυμέτωπος.

Η Όρθόδοξη Έκκλησία μας είναι άσφαλώς η Μία, Αγία, Καθολική και Άποστολική Έκκλησία. Είναι πράγματι «ο στύλος και τό έδραίωμα της Άληθείας» (Α΄ Τιμ. γ΄15). Η Έκκλησία του Χριστού η οποία μένει εις τόν αιώνα. Αυτή όμως η βεβαιότητα δεν πρέπει να μάς κάνει, ως Όρθοδόξους Χριστιανούς να έφησυχάζομε. Αντιθέτως, πρέπει να μάς κρατάει σε έγρήγορη.

Ο Άγιος Θεοφάνης ο Έγκλειστος, γράφοντας σ' έναν έπιστολογράφο του για τόν τρόπο αντιμετώπισεως ενός αίρετικοϋ, του υπογραμμίζει ότι τό σπουδαιότερο πράγμα για τήν σωτηρία του ανθρώπου είναι «νά βρίσκεσθε σε μία ζωντανή σχέση με τήν Έκκλησία». Και συμπληρώνει: «Γιά να κατανοήσετε καλύτερα πόσο άπαραίτητα είναι όλα αυτά, συγκρίνετε τήν πορεία της σωτηρίας με τήν συνηθισμένη όδοιπορία. Για να βαδίση ένας όδοιπόρος εύκολα και άκίνδυνα πρέπει να ύπάρχη φώς, να είναι καθωρισμένος ο δρόμος, να είναι ο ίδιος ύγιής και δυνατός. Άκόμη στην περίπτωση μιās δυσκολίας, όπως π.χ. μπροστά σε μία διακλάδωσι ή ένα σταυροδρόμι, να ύπάρχη κάποιος να τόν βοηθήση δείχνοντάς του τήν σωστή κατεύθυνσι.

Κατά παρόμοιο τρόπο στην πορεία στην όδο της σωτηρίας είναι άπαραίτητο να ύπάρχη φώς, δηλαδή η όρθή πίστις, είναι άπαραίτητο να είναι καθωρισμένος ο δρόμος, δηλαδή οι θεϊες έντολές, είναι άπαραίτητες η ψυχική ύγεία και η ισχύς, δηλαδή οι δυνάμεις της θ. Χάριτος διά μέσου των μυστηρίων, είναι άπαραίτητοι οι γνώστες του δρόμου, δηλαδή οι ποιμένες της Έκκλησίας.

Όλα αυτά συντελοϋνται στους κόλπους της Αγίας μας Έκκλησίας. Μ' αυτήν είναι ένωμένος καθένας πού κατεργάζεται σωστά τό έργο της σωτηρίας. Όλοι οι σεσωσμένοι αυτόν τόν δρόμο άκολουθήσαν και όλοι οι σωζόμενοι αυτόν τόν δρόμο βαδίζουν. Άλλος δρόμος σωτηρίας δεν ύπάρχει»⁴.

⁴ Θεοφάνους του Έγκλειστου, Αντιμετωπίζοντας έναν αίρετικό, έκδ. Άποστολ.Διακονίας, σ. 28.

Γιά τόν Ὁρθόδοξο Χριστιανό, λοιπόν, ἡ Ἀλήθεια εἶναι Μία, ὅπως καί ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μία. Ἡ Ἀλήθεια εἶναι πρόσωπο καί εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, «χθές καί σήμερον ὁ αὐτός καί εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. ιγ', 8). Καί ἡ Ἀλήθεια αὐτή, καθώς καί ἡ ἐρμηνεία της, διαφυλάσσονται αὐθεντικά καί γνήσια μόνο μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Κάθε διαφοροποίηση ἀπ' αὐτή τήν Ἀλήθεια εἶναι πλάνη, εἶναι αἵρεση.

Ἐπομένως, γιά τόν Ὁρθόδοξο Χριστιανό ἡ γνώση καί ἡ βίωση τῆς σώζουσας Ἀλήθειας εἶναι, ἰδιαιτέρως σήμερα, πρώτησιτη ὑποχρέωση. Εἶναι μιά διπλή ἀνάγκη: Ἀφ' ἑνός, νά προστατέψει ἐμᾶς ἀπό τόν κίνδυνο τῆς πλάνης, καί, ἀφ' ἑτέρου, νά συντελέσει στήν προσφορά βοήθειας πρός τοὺς πλανεμένους ἀδελφούς μας. Μπορεῖ δηλαδή νά λειτουργήσει καταλυτικά τόσο στήν πρόληψη, ὅσο καί στήν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος.

Ἡ πρόκληση τῶν αἱρέσεων μᾶς θέτει πρό τῶν εὐθυνῶν μας. Ἡ Ἀλήθεια δέν μπορεῖ νά «τίθεται ὑπό τόν μόδιον» (Ματθ. ε', 15). Καλούμαστε, λοιπόν, ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, ἀφ' ἑνός μὲν, νά μείνουμε ἐδραιωμένοι στήν πατροπαράδοτη Ὁρθόδοξη πίστιη μας καί νά ἀντισταθοῦμε στόν ὁδοστρωτήρα τῆς χωρίς Θεό "Νέας Ἐποχῆς" καί, ἀφ' ἑτέρου, νά γίνουμε ἐμεῖς ἡ πρόσκληση πρός τοὺς πλανεμένους ἀδελφούς μας γιά τήν ἐπιστροφή τους -γιατί ὄχι;- στήν σώζουσα Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Βεβαίως, αὐτό προϋποθέτει καί καλή γνώση τῆς πίστεώς μας καί μελέτη πολλή, ἀλλά καί συνεπῆ χριστιανική βιωτή. Ἄλλοιῶς, ὄχι μόνο δέν θά μπορέσουμε νά βοηθήσουμε τοὺς πλανεμένους ἀδελφούς μας, ἀλλά θά κινδυνεύσουμε κι ἐμεῖς νά ἐμπλακοῦμε στήν αἵρεση. Καί ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται ἡ δική μας εὐθύνη.